المَرْفُوعَاتُ

Yusuf İslam Dağdelen

٣. المُبْتَدأُ

أَقْسَامُ المُبْتَدأ

١. الإِسْمُ أو المُؤَوَّلُ بِهِ المُسْنَدُ إِلَيْهِ المُجَرَّدُ عَنِ العَوَامِلِ اللَّفْظِيَّةِ

1. Lafzi amillerden soyulmuş, isim veya isim tevilindeki müsnedü ileyh.

müsned — müsnedün ileyh

زَيْدٌ قَائِمٌ

mübteda-isim (lafzi amilden soyutlanmış)

müsnedün ileyh — müsned

حَقٌّ أَنَّكَ قَائِمٌ

mübteda-isime müevvel ← قِيَامُكَ (lafzi amilden soyutlanmış)

٢. الصِّفَةُ الوَاقِعَةُ بَعْدَ كَلِمَةِ الإِسْتِفْهَامِ أو النَّفْيِ

2. Nefi ve istfham kelimelerinden sonra gelerek, zahir ismi raf eden sıfat isimleri.

أَقَائِمٌ الزَّيْدَانِ

mübteda-sıfat (ismi fail) ← يَقُومُ manasında — fail ← سَدَّ مَسَدَّ الخَبَر

مَا قَائِمٌ الزَّيْدَانِ

mübteda-sıfat (ismi fail) ← يَقُومُ manasında — fail ← سَدَّ مَسَدَّ الخَبَر

شَرْطُ المُبْتَدأ

أنْ يَكُونَ مَعْرِفَةً

زَيْدٌ قَائِمٌ

mübteda-marife

أو نَكِرَةً مَخْصُوصَةً

وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ

mübteda – nekirayı mahsusa

أحْكَامُ المُبْتَدأ

1. *Mübtedanın atıfsız birden fazla olması caiz değildir.*

زَيْدٌ عَمْرٌو أَنَسٌ قَائِمٌ

✗ ✗

2. *Mübteda da aslolan takdim olması, önde gelmesidir.*

haber — mübteda ✓

3. *Karine olduğu durumlarda mübtedanın hazfi caizdir.*

مَنِ القَائِمُ؟ » زَيْدٌ (القَائِمُ)

haber — mübteda – mahzuf (istifham karinesiyle)

NOT: *Birinci kısım mübtedaya haber gerekir. İkinci nevi mübtedanın haberi yoktur. Fiil manasında olduğundan kendisinden sonra gelen onun failidir ve haberi konumuna geçmiştir. Çünkü mübtedanın haberi cümleyi tamamlayıcı bir unsur olduğu gibi, sıfat (fiil manasında) olan mübtedanın faili de cümleyi tamamlayıcı bir unsur olup, haber yerinde kaim olmuş, haber yerine geçmiştir.*